

POSTANOWIENIE

27 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 27 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku S. K. i M. K.
z udziałem Z. B.
o zasiedzenie nieruchomości,
na skutek skargi kasacyjnej Z. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z 21 maja 2024 r., III Ca 136/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że uczestniczka i wnioskodawcy ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. oddala wniosek adw. K.K. o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 21 maja 2024 r. uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Jej zdaniem w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1) Czy nie stoi na drodze zasiedzenia okoliczność dokonywania przez uczestniczkę pobieżnych czynności w zakresie władztwa nad rzeczą ograniczające się do m.in.: postawienia studni, przeprowadzenia mediów co pozbawia wnioskodawców ciągłości posiadania i odbiera im charakter samoistności?

2) Czy zainicjowanie postępowania o rozgraniczenie przez uczestniczkę przerwało bieg zasiedzenia?

3) Sprowadzające się do wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 §1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku?

Uczestniczka wskazała, że oczywistą zasadność skargi kasacyjnej motywuje fakt przyjęcia przez Sąd zasadności wniosku tj. stwierdzenia przez Sąd, że w niniejszej sprawie doszło do zasiedzenia przez wnioskodawców spornej nieruchomości z naruszeniem podstawowych przepisów prawa materialnego, które szczegółowo wymieniono w zarzutach, a także w sytuacji, gdy sąd dopuścił się naruszenie istotnych przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie, przekraczając przy tym granice wykładni przepisów prawa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawcy domagali się m.in. odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według załączonej do odpowiedzi faktury VAT.

Sporządzająca skargę kasacyjną adw. K. K. wniosła o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście zauważyć trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do ujęcia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnieść należy, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 w zw. art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, i z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19).

W konsekwencji konstrukcja przedmiotowego wniosku skarżącej nie może być uznana za prawidłową.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które

cehuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Analiza pierwszego i drugiego problemu nie pozwala na przyjęcie, że podnoszone kwestie stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie mają one bowiem charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje ich nierozzerwalne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym (odniesienie do uczestniczki postępowania). Oznacza to, że wskazane zagadnienia mają charakter kazuistyczny – co jak zostało wyjaśnione jest niedopuszczalne, a ich znaczenie nie wykracza poza rozpoznawaną sprawę. W istocie skarżąca nie dąży do rozstrzygnięcia uniwersalnych problemów prawnych, ale weryfikacji trafności rozstrzygnięcia, w tym poczynionych przez sądy *meriti* ustaleń faktycznych, z których wynika, że postępowanie rozgraniczeniowe zostało wszczęte po upływie wskazanego okresu zasiedzenia a S.K. i jej mąż zezwolili uczestniczyć na wykopanie studni nie wyzbywając się władczego charakteru wykonywanego posiadania.

Co do trzeciego z przedstawionych problemów, w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że sąd drugiej instancji nie ma

obowiązku przytaczania przyczyn, dla których poszczególnym dowodom przyznał albo odmówił mocy dowodowej, jeżeli akceptuje dokonaną w pierwszej instancji ocenę dowodów i ustalenia faktyczne. Sąd ten mając obowiązek odniesienia się do zarzutów apelacji może w takiej sytuacji poprzestać na uznaniu poczynionych ustaleń faktycznych za własne (zob. wyroki SN: z 16 lutego 2017 r. I CSK 212/16, z 14 września 2017 r., V CSK 666/16, postanowienie SN z dnia 15 stycznia 2026 r., I CSK 486/25). Sąd Najwyższy wyjaśnił już przy tym, że z określonej w art. 378 § 1 k.p.c., powinności sądu drugiej instancji wynika nie tyle konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji, ile odniesienia się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w taki sposób, z którego wynika, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. postanowienie SN z 20 marca 2026 r., I CSK 1817/24, i cytowane tam orzecznictwo).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolită i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Uzasadnienie przesłanki przedsądu z art. 398 § 1 pkt 4 k.p.c. sprowadza się wyłącznie do polemiki ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, który przyjął, że doszło do zasiedzenia spornej nieruchomości. Nie wskazuje natomiast w sposób prawidłowy przepisów prawa, których naruszenie mogłoby prowadzić do wydania rażąco wadliwego orzeczenia i tym samym wskazywać na oczywistą zasadność jej skargi.

Nie można bowiem uznać za poprawne powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na zarzutu zaprezentowane w ramach podstaw wniesionego środka prawnego; jak zostało to już bowiem podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

W petitum wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała także art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., który odnosi się do istnienia potrzeby

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wskazanie tej regulacji nie znalazło jednak stosownego odzwierciedlenia w uzasadnieniu wniosku, co zwalnia Sąd Najwyższy od bliższych rozważań w tym zakresie.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 i w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Oddalając wniosek adw. K. K. o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Sąd Najwyższy miał na względzie, że z akt sprawy wynika, iż w postępowaniu kasacyjnym ww. adwokat reprezentowała uczestniczkę jako pełnomocnik z wyboru (k. 1229-1230 w zw. z k. 1224 i k.1226).

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]